NORSK OLJEMUSEUM ÅRBOK 1999

NORSK OLJEMUSEUM

Byggearbeidene er i mål

Birger Rygg

I årboken for 1997 ble det slått stort opp at tirsdag 17. juni 1997 ville inngå i historien som en merkedag for Norsk Oljemuseum. Byens ordfører Leif Johan Sevland inntok nemlig denne dag en fullvoksen pelemaskin og sørget for oppstart av byggearbeidene ved å slå ned den første av 117 peler.

Den 20. mai 1999 kan nå tas inn i historien som en ny merkedag for Norsk Oljemuseum ved at kong Harald foretok den offisielle åpning av det nye oljemuseet. Åpningstidspunktet var bestemt allerede ved anbudsinnhentingen og både fremdrift og vedtatt kostnadsramme er overholdt.

Dette er tredje og sikkert siste gang byggearbeidene kommenteres i årboksammenheng. Denne gang foretas en kort oppsummering av hele saken samt en kommentar til de siste arbeidene.

Birger Rygg (f. 1937) er prosjektansvarlig for byggingen av Norsk Oljemuseum. Han har vært Bolig-, Bygg- og Eiendomssjef i Stavanger kommune.

Det var mange spesielle elementer ved denne byggesaken som gjorde den utfordrende. Opprinnelig skulle det nye oljemuseet samlokaliseres med ny hurtigbåtterminal på Kjeringholmen. De mange avklaringsbehov om endelig omfang og størrelse, uklare reguleringsmessige forhold og ikke minst finansiering av nybygget, medvirket til liten fremdrift i den første tiden.

I september 1996 ble den tidligere plankomiteen omgjort til byggekomite. Den videre planlegging baserte seg på et bygg med en totalkostnad på kr. 165 mill. Oppstarten av selve byggearbeidene skjedde i juni 1997.

En annen merkedag er den 28. april 1998 da olje- og energiminister Marit Arnstad la ned grunnsteinen. Det inngikk i sermonien at spesielt utpekte personer fylte grunnsteinsskrinet med et orginalt innhold med sterk tilknytning til oljevirksomheten generelt og utviklingen av byggesaken spesielt.

Opprinnelig skulle bygget være ferdig 15. mai 1999. Det ble markert ved å arrangere et tradisjonelt kranselag for arbeiderne ett år for bebudet åpningsdato. Arrangementet markerte at takarbeidene

Olje- og energiminister Marit Arnstad studerer en modell av Oljemuseet sammen med utstillingsarkitekt Pål H. Engh.

var kommet så langt at bygget var å betrakte som tett.

Siden ble det også 11. august 1999 avholdt et markeringsarrangement med takk til alle arbeiderne som har stått for gjennomføringen av byggearbeidene og tilhørende utstilling. Det ble foretatt befaring og avsluttet med middag i byggekomiteens regi.

Byggearbeidene i 1999

Hovedtyngden av selve byggearbeidene ble ferdig i 1998. Som vanlig ble imidlertid sluttarbeidene forsinket og strekte seg noe inn i 1999. Det var opprinnelig avsatt rikelig tid for montering av selve utstillingen. Disse arbeidene foregikk i sin helhet i 1999 delvis sammen med de siste forsinkede byggearbeidene. Ved ekstra innsats og smidighet fra mange hold, ikke minst fra byggelederens side, lot det seg gjøre å sluttføre arbeidene innen fastsatt tid.

Aktiviteten i 1999 bestod således i hovedsak av å sluttføre selve byggearbeidene samt å bygge og montere hele utstillingen. Et av mange uløste spørsmål i sluttfasen var opphengsmetode for speilglassveggene i AV-sylinderen. Problemet ble løst og de 300 m^2 store speilglassflatene henger fremdeles på plass.

En annen utfordring var arbeidet med å heise på plass de meget tunge enhetene i den ytre sylinderen, hvor det i tillegg til tyngden kun var et par cm klaring i selve utsparingensåpningen. Dette ble også løst på en profesjonell måte av de engasjerte spesialistene.

Vi klarte også å planlegge, innhente anbud og foreta opparbeidelse av utearealet innen åpningen. I vårt anbud var det også tatt med den del av Blå Promenade som passerer langs Norsk oljemuseum. Stavanger kommune overtok denne del av anbudet og gjennomførte arbeidene innen samme tidsfrist som oss.

Selve utstillingen er gjennomført etter vedtatte planer og mottatt av publikum på en positiv måte. Ved å foreta meget kritiske vurderinger av utstillingen er det fremkommet en del ønsker om visse justeringer. Dette er helt normalt ved et museum som ønsker å være i stadig utvikling.

Dette byggeprosjektet er såvidt spesielt at det har vært nødvendig med en streng økonomisk overvåking for å unngå overskridelse. Det er bl.a. nyttet et rekvisisjonssystem for alle tilleggsarbeidene hvor oppfølgingsdelen har vært spesielt prioritert av bygge- og prosjektleder. Byggekomiteen har til enhver tid vært holdt underrettet om økonomisk hovedstatus for gjennomføringen av byggearbeidene.

Avsluttende arbeider

I byggekomiteens møte 1. november 1999 ble det fremlagt en detaljert økonomisk oversikt. Av denne fremgikk det at byggearbeidene var styrt så strengt at det ville være muligheter for å gjennomføre visse tilleggsarbeider som var stillet i bero i påvente av avklaring om sluttarbeidene ville påføre oss uventede tilleggskostnader.

For å være tidsmessig noe på forskudd med avsluttende byggearbeider, ble oljemuseets direktør allerede 4. juni 1999 bedt om å komme med en skriftlig redegjørelse omkring følgende:

- Oversikt over forhold som ikke fungerer tilfredsstillende
- Kommentar til arkitektens skriv av 31. mai 1999 om bl.a. tilleggs- og utbedringsønsker
- Oversikt over tiltak/forbedringer som ønskes gjennomført.

Oversikter og kommentarer til foranstående ble fremlagt for byggekomiteen 1. november 1999 hvor for øvrig den økonomiske oversikt ble godkjent. Samtidig ble det akseptert at tilleggsarbeider kunne

Kranselag på museet 15. mai 1998. Håkon Nyland og Birger Rygg skuer over byggeplassen.

gjennomføres, foreløpig innen en ramme på 1 million kroner. Ytterligere tiltak skulle det tas standpunkt til siden, senest i forbindelse med behandlingen av byggeregnskapet.

Planlegging av supplerende tiltak og innhenting av priser pågår ved årsskiftet 1999/2000. Dette gjelder i første rekke selve utstillingsdelen ettersom bygget stort sett anses å være ferdig. Når endelig innstilling er utarbeidet, vil byggekomiteen ta stilling til restarbeidene.

Tilleggsarbeidene innen den foreløpige bevilgning på 1 million kroner er på det nærmeste gjennomført. Det er rekvirert 29 forskjellige arbeider av varierende størrelse. Det tiltaket som det knytter seg størst forventning til, er et helt nytt oljerelatert lekeanlegg for barn til en kostnad av kroner 514.140,–. Forhåpentligvis vil dette anlegget trekke mange barn og voksne til utstillingen.

Når det gjelder ytterligere forbedringer og nye tiltak, har NOM utarbeidet en foreløpig prioritert opplisting med 12 konkrete delprosjekter i tillegg til fullføring av utendørsanlegget. Arbeidene er under utredning og vil sammen med en tilhørende kostnadsoppstilling bli fremlagt for byggekomiteen til godkjenning tidlig på nyåret 2000. De viktigste tiltakene er foreløpig rangert slik:

- Supplering og utskifting av lys i utstillingslokalet
- Tiltak for større lesbarhet i utstillingen innen feltene Samfunn/Energi
- Ny tidslinje i utstillingen Geologi/Energi
- Produktutstilling: Hva brukes olje og gass til? – Energiutstillingen
- Endringer i energirom – Energiutstillingen
- Utbedring av utstillingen: Reisen ut i havet – utstillingshall og S2/S3
- Utarbeidelse og trykking av utstillingskatalog
- Ominnredning av biblioteks-lokalet for utvidet bruk
- Supplering av utstillingsutstyr i utstillingshallen
- Akustikk problem i café og kino

I tillegg kommer det ytterligere tiltak som må utredes og vurderes nærmere. Mengden av tilleggs-/restarbeider vil selvsagt bli tilpasset vedtatte budsjettrammer.

Det er et ønske at endelig sluttregnskap kan avlegges snarest mulig etter 1 års garantitid. Eventuelle utbedringsbehov som ikke dekkes ved reklamasjon overfor entreprenørene, vil måtte innarbeides i byggeregnskapet.

Utfordrende byggesak

Det er ved flere anledninger påpekt at dette er et helt spesiell byggeprosjekt med en vanskelighetsgrad som ikke er vanlig. Ved avslutningen av byggesaken kan det derfor være naturlig å minne om de mange spesielle elementer som det har vært nødvendig å forholde seg til ved planlegging og gjennomføring av det nye oljemuseet. I det etterfølgende listes det derfor opp en del stikkord over de viktigste forhold og tiltak i så måte:

Legging av brostein utenfor museet i februar 1999.

- Ufravikelig krav, bl.a. fra Stavanger kommune, om å overholde budsjettrammen på kr. 165 mill. inkl. prisstigning.
- Arkitektkonkurranseprosjekt med spesielle krav til standard og utførelse – også å følge arkitektens hovedidé fra konkurransen.
- Byggehøydebegrensning i reguleringsplanen med tilhørende vanskeligheter for rasjonelle løsninger – ikke minst høydeforholdene i 3. etasje og cafédelen med liten plass for tekniske anlegg i himlingen.
- Ulik innleveringsfrist for anbudene med byggestart for samlet anbudsoversikt for å overholde forutsetningene om ferdigstillelse innen 15. mai 1999.
- Grunnforholdene – sterkt forurenset område og strenge krav fra SFT.
- Pelearbeidene – spesielt vanskelige bunnforhold og usikre pelelengder og med tilhørende usikker anbudssum som var avhengig av pelelengdene.
- Spesielle krav fra SFT om metode for fjerning av kaidekke for ikke å berøre sjøbunnen.
- Mulig krav fra sjøfartsmyndighetene om fendring av sylinderbeina (kr. 1.5 mill. ble avsatt i byggebudsjettet)
- Spesielle steinfasader med bl.a. problemer å få ut steinmateriale i Varanger for vinteren 1998 og siden konkurs i tillegg til ekstremt vanskelige løsninger med skjeve vegger og buede hjørner.
- Stålarbeidene med anbudsutsendelse to ganger på grunn av stramt arbeidsmarked – første gang samlet anbud og neste gang oppdelt i tre – likevel overskridelse på kr. 7.0 mill.
- Fremdriftsmessige forhold bl.a. på grunn av forsert ferdigstillelse i mai 1999 i forhold til en normal ferdigstillelse i oktober samme år.
- Vanskelig produksjon og forsin-

Geologirommet under konstruksjon tre måneder før åpning.

ket montering av sylinderene, noe som kunne vanskeliggjøre etterfølgende vinterarbeid på grunn av uferdige, ubehandlede og ikke tette sylindere.

- Stramt arbeidsmarked og pressede priser innen en rekke entreprenørfag.
- Utrolig komplisert bygg med tilhørende mange detaljer som måtte avklares og løses under arbeidets gang.
- Mange forslag om spesiell materialbruk og endringer.
- Utendørsanleggets forprosjekt på kr. 17 mill. måtte reduseres betraktelig (bygget for kr. 12.0 mill.)
- Innarbeide dekning av kr. 1.3 mill. i byggeregnskapet for tidligere prosjekteringskostnader.
- Umulig med løpende kontroll/oppfølging ved montering av utstillingen bl.a. på grunn av kort monteringstid, mange enkeltelementer og kompliserte enheter, sammen med en rekke behov for løpende justering og tilleggsbestilling.

Svært mange av disse forhold kan unngås eller løses på en enklere måte ved andre byggeprosjekter. Etter at byggearbeidene med det nye oljemuseet nå er sluttført, må det kunne konstateres at oppgaven er løst etter de forutsetninger som på forhånd var lagt til grunn. Det er derfor grunn til å rette en takk til alle som på en eller annen måte har deltatt i den lange plan- og byggeprosessen.

Til slutt gjenstår det å ønske til lykke med nybygget og håpe at det svarer til forventningene og blir det spesielle byggverket og den spennende utstillingen alle håpet på.